Läkemedel och annan behandling samt sjukdomar – dokumentation

På den här sidan hittar du vägledning till kontroll av bestämmelser om läkemedel, annan behandling och djursjukdomar som kan påverka livsmedelssäkerheten – dokumentation/journalföring.

Om lagstiftningen

- Del A, punkt 7 i bilaga I till förordning (EG) nr 852/2004

Livsmedelsföretagare skall på lämpligt sätt och under lämplig tid, som är avpassad för livsmedelsföretagets art och storlek, föra och bevara journaler med uppgifter om de åtgärder som vidtagits för att kontrollera faror. Livsmedelsföretagaren skall på begäran hålla relevanta uppgifter i dessa journaler tillgängliga för den behöriga myndigheten och mottagande livsmedelsföretagare.

- Del A, punkt 8 i bilaga I till förordning (EG) nr 852/2004.

Livsmedelsföretagare som föder upp djur eller som producerar primärprodukter av animaliskt ursprung skall föra journal över i synnerhet följande uppgifter:

b) Uppgifter om veterinärmedicinska preparat eller annan behandling som djuren fått, behandlingsdatum samt karenstid. ***(grundvillkor)*** *(Punkt A15 i länsstyrelsens animaliechecklista, LAnimal 5 i Jordbruksverkets kontrollinstruktion för grundvillkor)*

c) Uppgifter om förekomsten av sjukdomar som kan påverka säkerheten hos produkter av animaliskt ursprung. *(Punkt A34 i länsstyrelsens animaliechecklista)*

Kontrollpunkt

Kontrollera dokumentation av behandlingar med veterinärmedicinska preparat samt andra behandlingar som djuret eller djurgruppen har fått.

Med andra behandlingar menas främst bekämpningsmedel som har farmakologiskt aktiva substanser. Bestämmelserna omfattar även homeopatiska veterinärmedicinska läkemedel.

Kontrollera att dokumentationen innehåller uppgifter om diagnos eller orsak till behandlingen, och framför allt om det gällt en sjukdom som kan påverka livsmedelssäkerheten.

Kontrollera att dokumentationen sparar i 5 år.

Vägledning/instruktion (länsstyrelsernas animaliechecklista punkt A15 och A34 och LAnimal 5 i Jordbruksverkets grundvillkorsinstruktion)

Grundläggande bestämmelser om läkemedel till djur finns i Förordning (EU) 2019/6 om veterinärmedicinska läkemedel. Bestämmelser om register (journalföring) finns i artikel 108. Bestämmelserna kompletteras av Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:21) om veterinärs ordination av läkemedel, djurhållarens registrering av uppgifter samt operativa ingrepp som djurhållare får utföra.

Journalen ska i enlighet med artikel 108, Rådets förordning (EU) nr 2019/6 innehålla uppgifter om:

Kontrollera att dokumentation innehåller:

1. datum för den första behandlingen (grundvillkor)
2. klockslag för behandlingen om karenstiden är kortare än 24 timmar
3. djurets eller djurgruppens identitet (grundvillkor)
4. läkemedlets namn eller namn på annan behandling som djuret eller djurgruppen har fått (grundvillkor)
5. mängden administrerat läkemedel
6. karenstider, även om karenstiden är noll (grundvillkor)
7. diagnos eller orsak till behandlingen

8. den föreskrivande veterinärens namn och kontaktuppgifter kontaktuppgifter, i tillämpliga fall. (Djurhållaren ska ange veterinärens namn och kontaktuppgifter när det går (Om det inte går, vilka skäl anger djurhållaren? När det inte går kan det till exempel röra sig om receptfria läkemedel.)
9. varifrån läkemedlet kommer, d.v.s. från vilket apotek, från vilken veterinär (jourdos) eller från vilket foderföretag (läkemedel i foder)
10. bevis på förvärv av läkemedlet (kopia av veterinärrecept, veterinärens skriftliga information om läkemedlets innehåll eller annan dokumentation).

Punkterna 1, 3, 4 och 7 är grundvillkor. (LAnimal 5 i Jordbruksverkets grundvillkorinstruktion)

Syftet med dokumentationen är att systematisk sammanställa vilka behandlingar som getts till vilka djur och säkerhetsställa att livsmedel inte släpps ut på marknaden som kan innehålla otillåtna preparat eller restsubstanser.

Om det påvisas restsubstanser av läkemedel i mjölk, ägg eller slaktkroppar ska man kunna gå tillbaka och via journalen kontrollera hur och vilket medel som har tillförts enskilda djur eller grupper av djur. Samma sak gäller om det finns misstanke om att djur har felbehandlats.

Observera att ett preparat kan ha olika karenstider för till exempel kött och mjölk.

Om veterinärens besöksjournal eller kopia på veterinärreceptet innehåller dessa uppgifter kan den användas som dokumentation. Dokumentationen av läkemedelsbehandlingar och andra behandlingar ska finnas på gården och bevaras i minst 5 år samt kunna uppvisas vid kontroll.

För att verifiera att alla behandlingar är dokumenterade, kontrollera och jämför journalen med innehåll i medicinskåp eller motsvarande, besöksjournaler, kopior av veterinärrecept, kvitton eller inköpsfakturor och annan dokumentation. Gör en sammantagen bedömning av iakttagelserna och avgör om kraven i lagstiftningen uppfylls.

Om djurhållaren uppger att hen inte använder några veterinärmedicinska preparat eller biocider alls, och det kan styrkas vid kontrollen, finns inte några krav i lagstiftningen som måste vara uppfyllda. Kryssa då i ”Ej Aktuellt” i kontrollprotokollet då kraven i lagstiftningen uppfyllts, tillsammans med en kommentar om att veterinärmedicinska preparat eller biocider inte används.

Till ”annan behandling” räknas samtliga behandlingar med naturläkemedel och traditionella växtbaserade läkemedel. Dessa ska dokumenteras om karenstiden är längre än 0 (noll) dagar eller om behandlingssätt eller dosering avviker från anvisningarna. Exempel på ”annan behandling” med relevans för livsmedelssäkerheten är behandling med humanpreparat och vissa biocider och antiparasitära medel som har karenstid för slakt.

För preparat som inte har en fastställd karenstid för det aktuella djurslaget eller behandlingssättet ska företagaren följa veterinärens anvisning om karenstid med mera (Jfr artikel 115 i förordning (EU) 2019/6).

När en veterinär behandlar djur, skriver ut eller delar ut läkemedel till livsmedelsproducerande djur ska information lämnas till företagaren. Vilka uppgifter som ska lämnas över framgår av SJVFS 2023:21. Informationen ska lämnas i form av ett behandlingsbevis eller motsvarande så att eventuella uppföljande behandlingar kan göras på rätt sätt samt för att karenstider ska kunna hållas och rätt uppgifter ska kunna lämnas till slakteriet.

Dokumentationen kan antingen vara en för hand ifylld blankett eller föras digitalt. Det finns inget krav på att djurhållaren ska använda en viss sorts blankett eller journal.

Vid grundvillkorskontroll, gör en bedömning av avvikelsens allvar, omfattning och varaktighet enligt Jordbruksverkets Kontrollinstruktion för grundvillkorskontroll.

Kommentar

Dokumentationen ska kunna visas upp vid en kontroll och kan också användas som underlag när djuret ska gå till slakt.

På Jordbruksverkets webbsida finns blanketter som kan användas vid läkemedelsjournal med och utan villkorad läkemedelsanvändning.

Journal - Användning av läkemedel och andra preparat/produkter, D75

Enligt 10 § punkten 4 och 5 livsmedelslagen (2006:804) får livsmedel inte släpps ut på marknaden som innehåller förbjudna ämnen eller ämnen som inte har godkänts.

Senast uppdaterad 14 september 2026 Ansvarig grupp ROR_LH